

Popularnonaukowy opis badań naukowych planowanych podczas stażu podoktorskiego

Celem projektu jest analiza procesu przekształceń kulturowych i społecznych zachodzących na terenie Polski południowo-wschodniej i zachodniej Ukrainy u schyłku neolitu i w początkach epoki brązu. Przedmiotem analiz będą materiały pochodzące z osad i cmentarzysk na obszarach wyżynnych w dorzeczu górnej Wisły i górnego Dniestru, związane ze społecznościami kultury mierzanowickiej faz proto- i wczesnomierzanowickiej (ok. 2400/2300-2000 lat p.n.e.). Głównym zadaniem będzie weryfikacja hipotezy zakładającej stopniowe zmiany kulturowe zachodzące w lokalnym środowisku czego finalnym efektem była transformacja kulturowa i powstanie ugrupowań wczesnobrązowych. Ewaluacja problemu nastąpi przez kompleksowe studia uwzględniające analizy typologiczne zabytków, technologię ceramiki i analizę surowcową materiałów litycznych. Uzupełnieniem planowanych analiz będą badania specjalistyczne. Pozyskane zostaną daty radiowęglowe z obiektów osadowych i grobowych, które wiązać należy z fazą proto- i wczesnomierzanowicką. Uwzględnione zostaną one w części projektu poświęconej chronologii i podziałowi wewnętrznemu początkowych faz tej kultury. W rekonstrukcji zjawisk społeczno-ekonomicznych wykorzystane zostaną wyniki analiz stabilnych izotopów węgla ($\delta^{13}C$) i azotu ($\delta^{15}N$), które pozwolą na określenie paleodiety, a pośrednio preferowanego typu gospodarki. Dla wybranych zespołów funeralnych o dystynktywnych cechach inwentarzy zostaną wykonane analizy stabilnych izotopów strontu ($\delta^{87}Sr$) i tlenu ($\delta^{18}O$) w kościach ludzkich, których zadaniem będzie ustalenie mobilności przedstawicieli charakteryzowanej jednostki kulturowej. Dzięki tym badaniom będzie możliwa rekonstrukcja powiązań interregionalnych społeczności kultury mierzanowickiej oraz rejestracja inkorporacji do danej grupy osób pochodzenia allochtonicznego. Równolegle przeprowadzona zostanie kluczowa dla podejmowanej tematyki mikroskopowa analiza ceramiki. Zadaniem analizy ceramiki będzie określenie składników masy garncarskiej oraz identyfikacji domieszki schudzającej. Celem tych badań będzie ustalenie stopnia wykorzystania lokalnych surowców do wyrobu naczyń charakteryzujących się zbliżonym kształtem i sposobem zdobienia, występujących na stanowiskach zlokalizowanych w różnych regionach osadniczych. Przeprowadzone analizy umożliwią w ten sposób odniesienie się do hipotez dotyczących szerzenia się danych wzorców kulturowych poprzez określenie pochodzenia i mobilności twórcy (analiza stabilnych izotopów strontu i tlenu) oraz miejsca wytworzenia naczynia i być może zabytku z metalu (analiza mikroskopowa ceramiki). Wyniki uzyskane w trakcie prowadzonych badań zostaną podsumowane w manuskrypcie monografii, planowane jest także powstanie cyklu artykułów prezentujących bieżące wyniki badań.